

Niets werkt eeuwig, zonder onderhoud

Na 160 jaar moet The Great Clock in de Elizabeth Tower naast het Engels parlement, beter bekend als Big Ben, voor lange tijd worden stilgelegd. Reden: onderhoud en renovatie!

Hierdoor is onderhoud the talk of the town geworden in Londen. Voor Londenaren en Britten is de iconische toren en klok immers een staatszaak.

Wist u bijvoorbeeld dat er een microfoon in de toren via een kabel rechtstreeks verbonden is met de Broadcasting House van de BBC? Om middernacht GMT wordt het luiden van de klok wereldwijd dus echt live uitgezonden.

Alles toont aan hoe diep dit symbool in de Britse cultuur verankerd zit. En het is begrijpelijk dat er veel aandacht is voor het langdurige onderhoud dat in de loop van 2017 van start gaat en maar liefst drie jaar zal duren.

Renovatie van een icoon

Het laatste grote 'geplande' onderhoud van Big Ben en the Great Clock dateert al van meer dan 30 jaar geleden en nooit eerder lag de werking van de mechaniek zo lang stil.

Eerdere stilstanden gebeurden alleen in uitzonderlijke omstandigheden (extreme hitte, oorlog). Volgend jaar starten de werken die bijna 40 miljoen euro gaan kosten. Op de to-do-lijst: een grondig onderhoud van het interne klokmechanisme, installatie van een lift, reparaties van het metselwerk en aanpakken van corrosie van het dak. Ook de wijzers en wijzerplaat krijgen een opfrisbeurt.

Tenslotte moeten ook de brand- en veiligheidsvoorzieningen voor personeel en bezoekers up-to-date worden gebracht. Eén van de meest cruciale fases van deze shutdown is het verbeteren en repareren van de slinger, die er mede toe bijdraagt dat de klok altijd op maximum twee seconden na juist loopt.

Lesje geleerd

Het is duidelijk dat de Britten dit keer resoluut kiezen voor een grondige onderhoudsbeurt. Dit was niet altijd het geval. Op 5 augustus 1976 trad er plots metaalmoeheid op toen de klok begon te luiden om 15u45.

De verbinding tussen het klokmechanisme en het vliegwiel had het begeven, waardoor het geheel volledig verwoest werd. Onderdelen vlogen in het rond, zelfs tot door het plafond!

Het gietijzeren frame stortte in en viel op een lager gelegen motor. Dit alles zorgde ervoor dat het hele klokmechanisme opnieuw moest worden opgebouwd - een klus die bijna een jaar duurde.

Een grote stop is serious business

Als je er even bij stilstaat - vergeef deze woordspeling - is het toch een hele prestatie dat het incident van 1976 het eerste en enige grote defect van de klok is geweest.

Maar in een interview zei de woordvoerder van het parlement - de eigenaar van de klok: "De voorbereiding van de werken is nog aan de gang en we hebben momenteel nog geen

gedetailleerd tijdschema voor de werken."

Vanuit het standpunt van een industriële stop doet dit de wenkbrauwen fronsen. Voor een monument met deze uitstraling zou men toch verwachten dat de werkzaamheden iets langer op voorhand zijn ingepland? Een shutdown is immers een complexe puzzel, met veel personeel (intern en extern) en grote potentiële veiligheidsrisico's.

Een shutdown is ook een dure activiteit: niet alleen de stop zelf kost veel. Elk uur uitstel van opnieuw ingebruikname kost geld aan gederfde inkomsten. Studies tonen aan dat er in de industrie nog veel ruimte voor verbetering is: er gebeuren nog te regelmatig flaters, budgetoverschrijdingen in de miljoenen euro's, ongevallen, ... Een kritische succesfactor is het tijdig vastleggen van de omvang van de werken.

En verder "stick to the plan", met maar beperkte mogelijkheden voor last-minute wijzigingen. Daarnaast is het ook belangrijk om te leren uit fouten. En dat kan natuurlijk alleen wanneer alle kennis over de vorige shutdown gebruikt wordt.

In de praktijk zijn er echter veel bemoeilijkende factoren. Er zijn extra modificaties te realiseren, de timing verandert op het laatste moment, of bij het openmaken van de installaties blijkt plots dat er veel meer aan de hand is, enz. Als eindverantwoordelijke kan je maar beter wat marge voor onverwachte zaken inbouwen.

Shutdowns blijven dus een grote uitdaging, of het nu van een industriële installatie is of van een iconisch monument. Eén ding is zeker: hoe vroeger de omvang en de datum van de stop wordt vastgelegd, hoe groter de kans dat alles binnen de beoogde tijd en budget zal kunnen worden gerealiseerd.

Voor meer informatie:
BEMAS
Wim Vancauwenberghe